

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 17ης Ιουνίου 1999 *

Στην υπόθεση C-295/97,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Tribunale di Genova (Ιταλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Industrie Aeronautiche e Meccaniche Rinaldo Piaggio SpA

και

International Factors Italia SpA (Ifitalia),

Dornier Luftfahrt GmbH,

Ministero della Difesa,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως επί της ερμηνείας του άρθρου 92 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 87 ΕΚ),

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.-P. Puissochet, πρόεδρο τμήματος, P. Jann, C. Gulmann, D. A. O. Edward και M. Wathelet (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer

γραμματέας: L. Hewlett, υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- η Industrie Aeronautiche e Meccaniche Rinaldo Piaggio SpA, εκπροσωπούμενη από τον Tomaso Galletto, δικηγόρο Γένουας,
- η Dornier Luftfahrt GmbH, εκπροσωπούμενη από τους Antonio Fusillo και Alessandro Fusillo, δικηγόρους Ρώμης, και Gianfranco Nasuti, δικηγόρο Γένουας,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον καθηγητή Umberto Leanza, προϊστάμενο της υπηρεσίας διπλωματικών διαφορών του Υπουργείου Εξωτερικών, επικουρούμενο από τον Oscar Fiumara, avvocato dello Stato,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Gérard Rozet, νομικό σύμβουλο, και τον Paolo Stancanelli, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις των Industrie Aeronautiche e Meccaniche Rinaldo Piaggio SpA, εκπροσωπούμενης από τον Tomaso Galletto και τον Ivano

Cavanna, δικηγόρο Γένουας, της Dornier Luftfahrt GmbH, εκπροσωπούμενης από τους Antonio και Alessandro Fusillo, της Ιταλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον Oscar Fiumara, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον Paolo Stancanelli, κατά τη συνεδρίαση της 27ης Ιανουαρίου 1999,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 4ης Μαρτίου 1999,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με διάταξη της 29ης Ιουλίου 1997, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 11 Αυγούστου 1997, το Tribunale di Genova υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 92 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποίησης, άρθρου 87 ΕΚ).
- 2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκλυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Industrie Aeronautiche e Meccaniche Rinaldo Piaggio SpA (στο εξής: Piaggio) και της εταιρίας γερμανικού δικαίου Dornier Luftfahrt GmbH (στο εξής: Dornier), με αντικείμενο την επιστροφή ποσού ύψους 30 028 894 382 ιταλικών λιρών (LIT) που η Piaggio είχε καταβάλει στην Dornier.
- 3 Η Piaggio αγόρασε από την Dornier τρία αεροσκάφη που προορίζονταν για τις ιταλικές ένοπλες δυνάμεις. Από τον Δεκέμβριο του 1992, η Piaggio προέβη υπέρ της Dornier στην καταβολή διαφόρων ποσών, σε εξουσιοδοτήσεις πληρωμών και σε εκχωρήσεις απαιτήσεών της.

- 4 Με την από 28 Νοεμβρίου 1994 κοινή απόφαση των υπουργών Βιομηχανίας και Θησαυροφυλακίου [GURI (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ιταλικής Δημοκρατίας), αριθ. 281, της 1ης Δεκεμβρίου 1994], η Piaggio υπήχθη σε καθεστώς έκτακτης διαχειρίσεως κατ' εφαρμογήν του νόμου 95/79 της 3ης Απριλίου 1979 (GURI, αριθ. 94, της 4ης Απριλίου 1979, στο εξής: νόμος 95/79). Η οικεία πράξη αποτέλεσε συνέχεια της αποφάσεως που εξέδωσε στις 29 Οκτωβρίου 1994 το Tribunale di Genova, αναγνωρίζοντας την κατάσταση αφερεγγυότητας στην οποία είχε περιέλθει η Piaggio, καθώς και τη δυνατότητα υπαγωγής της στη διαδικασία έκτακτης διαχειρίσεως.
- 5 Η Piaggio προσέφυγε στις 14 Φεβρουαρίου 1996 στο Tribunale di Genova, αξιώνοντας, αφενός, να αναγνωριστούν άκυρες και μη παράγουσες ένομα αποτελέσματα έναντι της ομάδας των δανειστών της όλες οι πληρωμές, εκχωρήσεις απαιτήσεων και εξουσιοδοτήσεις πληρωμών υπέρ της Dornier κατά τη διάρκεια των δύο ετών που είχαν προηγηθεί της υπαγωγής της σε καθεστώς έκτακτης διαχειρίσεως και, αφετέρου, να υποχρεωθεί η Dornier στην επιστροφή των αντιστοίχων ποσών, εντόκως. Η Piaggio υποστήριξε συναφώς ότι η Dornier, μολονότι γνώριζε ότι η ίδια βρισκόταν σε κατάσταση παύσεως πληρωμών, είχε δεχθεί, στα πλαίσια της πωλήσεως των τριών αεροσκαφών, την εκ μέρους της Piaggio καταβολή προνομιακώς ποσού συνολικού ύψους 30 028 894 382 LIT, κατά παραβίαση της αρχής περί ίσης μεταχειρίσεως όλων των πιστωτών.
- 6 Η Piaggio θεμελίωσε την αγωγή της στο άρθρο 67 του νόμου περί πτωχεύσεως, εφαρμοστέο εν προκειμένω ως εκ του ότι παραπέμπουν σ' αυτό τα άρθρα 1 του νόμου 95/79 και 203 του νόμου περί πτωχεύσεως, το οποίο προβλέπει τη δυνατότητα ακυρώσεως, υπέρ της ομάδας των δανειστών της αφερεγγυας επιχειρήσεως, των πληρωμών που διενεργήθηκαν κατά τη διάρκεια των δύο ετών προ της αναγνωρίσεως της αφερεγγυότητας και της ενάρξεως της διαδικασίας υπαγωγής της υπό καθεστώς έκτακτης διαχειρίσεως.
- 7 Η Dornier υπογράμμισε ειδικότερα, αμυνόμενη, το ασυμβίβαστο του νόμου 95/79 προς το άρθρο 92 της Συνθήκης.
- 8 Ο νόμος 95/79 καθιέρωσε τη διαδικασία έκτακτης διαχειρίσεως των προβληματικών μεγάλων επιχειρήσεων.

- 9 Κατά το άρθρο 1, πρώτο εδάφιο, του νόμου, η εν λόγω διαδικασία μπορεί να τύχει εφαρμογής σε περιπτώσεις επιχειρήσεων οι οποίες απασχολούν, τουλάχιστον από έτους, 300 κατ' ελάχιστον μισθωτούς και οφείλουν σε πιστωτικά ιδρύματα, οργανισμούς προνοίας και κοινωνικής ασφάλισης ή εταιρίες όπου το Δημόσιο κατέχει την πλειοψηφία των μετοχών ποσό ίσο ή υπέρτερο των 80,444 δισεκατομμυρίων ΛΙΤ, το οποίο υπερβαίνει και το πενταπλάσιο του καταβεβλημένου κεφαλαίου της εταιρίας.
- 10 Κατά το άρθρο 1 bis του νόμου, η διαδικασία τυγχάνει επίσης εφαρμογής οσάκις η αφερεγγυότητα οφείλεται στην υποχρέωση αποδόσεως στο Δημόσιο, σε δημόσιους οργανισμούς ή σε εταιρίες όπου το Δημόσιο κατέχει την πλειοψηφία των μετοχών ποσών που ανέρχονται τουλάχιστον σε 50 δισεκατομμύρια ΛΙΤ και αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 51 % του καταβεβλημένου κεφαλαίου, υπό τύπον επιστροφής παράνομων ενισχύσεων ή ενισχύσεων ασυμβίβαστων προς την κοινή αγορά ή στα πλαίσια χρηματοδοτήσεων για τεχνολογικές καινοτομίες ή ερευνητικές δραστηριότητες.
- 11 Κατά το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, του νόμου 95/79, για να υπαχθεί στη διαδικασία της έκτακτης διαχείρισης, η εταιρία πρέπει να έχει αναγνωριστεί με δικαστική απόφαση ως αφερέγγυα, είτε κατ' εφαρμογή του νόμου περί πτωχεύσεως είτε λόγω μη καταβολής, τουλάχιστον από τριμήνου, των μισθών. Ο Υπουργός Βιομηχανίας μπορεί να εκδώσει στην περίπτωση αυτή, κατόπιν διαβουλεύσεως με τον Υπουργό Οησαυροφυλακίου, απόφαση για την υπαγωγή της επιχειρήσεως υπό έκτακτη διαχείριση και να της επιτρέψει, λαμβάνοντας υπόψη το συμφέρον των δανειστών της, να συνεχίσει τη λειτουργία της επί διάστημα δύο ετών κατ' ανώτατο όριο, το οποίο μπορεί να παραταθεί το πολύ για μία ακόμη διετία, κατόπιν σύμφωνης γνώμης της διυπουργικής επιτροπής συντονισμού της βιομηχανικής πολιτικής (στο εξής: διυπουργική επιτροπή).
- 12 Οι τελούσες υπό καθεστώς έκτακτης διαχείρισης επιχειρήσεις υπόκεινται στους γενικούς κανόνες του νόμου περί πτωχεύσεως, πλην εξαιρέσεων προβλεπομένων ρητώς από τον νόμο 95/79 ή από μεταγενέστερους νόμους. Έτσι, σε περίπτωση έκτακτης διαχείρισης, όπως και σε περίπτωση συνήθους διαδικασίας εκκαθαρίσεως, ο κύριος της αφερέγγυας επιχειρήσεως δεν έχει την εξουσία διαθέσεως της περιουσίας της, η οποία κατ' αρχήν πρέπει να χρησιμοποιηθεί για την ικανοποίηση των δανειστών· αναστέλλεται η τοκοφορία των υπαρχόντων χρεών· επιδέχονται ακύρωση οι εξοφλήσεις των χρεών που έγιναν σε χρόνο προγενέστερο της αναγνωρίσεως της αφερεγγυότητας· δεν επιτρέπεται η κίνηση ή η συνέχιση διαδικασίας αναγκαστικής εκτελέσεως για την ατομική ικανοποίηση αξιώσεων από την περιουσία της οικείας επιχειρήσεως. Πάντως, αντίθετα προς ό,τι συμβαίνει με τη συνήθη πτωχευτική διαδικασία, στην περίπτωση της έκτακτης διαχείρισεως η

αναστολή της αναγκαστικής εκτελέσεως περιλαμβάνει, βάσει του άρθρου 4 του νόμου 544/81, τις φορολογικές οφειλές καθώς και τις χρηματικές ποινές, τους τόκους και τα πρόστιμα που οφείλονται σε περίπτωση καθυστέρησης της καταβολής του φόρου εταιριών.

- 13 Επιπλέον, κατά το άρθρο 2 bis του νόμου 95/79, το Δημόσιο μπορεί να εγγυηθεί, εν όλω ή εν μέρει, την εξόφληση των χρεών που συνάπτουν οι τελούσες υπό έκτακτη διαχείριση εταιρίες με σκοπό τη χρηματοδότηση της τρέχουσας λειτουργίας τους και την επανέναρξη λειτουργίας και αποπεράτωση των εγκαταστάσεων, των κτιρίων και του βιομηχανικού εξοπλισμού, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τις λεπτομέρειες που προβλέπει απόφαση του Υπουργού Θεσαυροφυλακίου, κατόπιν σύμφωνης γνώμης της διυπουργικής επιτροπής.
- 14 Στο πλαίσιο της διαδικασίας εξυγίανσεως, επιτρέπεται η πώληση του συνόλου των εγκαταστάσεων της αφερέγγυας επιχειρήσεως, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες από τον νόμο 95/79 λεπτομέρειες. Κατά το άρθρο 5 bis του νόμου, για τη μεταβίβαση της κυριότητας ολόκληρης ή μέρους της επιχειρήσεως επιβάλλεται κατ' αποκοπήν τέλος καταχωρίσεως ύψους ενός εκατομμυρίου ΛΙΤ.
- 15 Εξάλλου, κατά το άρθρο 3, δεύτερο εδάφιο, του νόμου 19/87, της 6ης Φεβρουαρίου 1987 (*GURI*, αριθ. 32, της 9ης Φεβρουαρίου 1987, στο εξής: νόμος 19/87), οι τελούσες υπό έκτακτη διαχείριση επιχειρήσεις απαλλάσσονται από την υποχρέωση καταβολής των προστίμων και χρηματικών ποινών λόγω της μη καταβολής εκ μέρους των υποχρεωτικών ασφαλιστικών εισφορών.
- 16 Κατά το άρθρο 2, δεύτερη περίπτωση, του νόμου 95/79, οσάκις η τελούσα υπό έκτακτη διαχείριση επιχείρηση επιτρέπεται να συνεχίσει τη δραστηριότητά της, ο διοριζόμενος διαχειριστής πρέπει να καταρτίσει κατάλληλο σχέδιο διαχειρίσεως, η συμβατότητα του οποίου προς τις κατευθυντήριες γραμμές της εθνικής βιομηχανικής πολιτικής ελέγχεται από τη διυπουργική επιτροπή πριν από την έγκρισή του από τον Υπουργό Βιομηχανίας. Οι αποφάσεις σχετικά με ορισμένα ζητήματα όπως η αναδιάρθρωση, η πώληση των στοιχείων του ενεργητικού, η εκκαθάριση ή η περάτωση της έκτακτης διαχειρίσεως υπόκεινται στην έγκριση του ίδιου Υπουργού.

- 17 Η ολική ή μερική ικανοποίηση των δανειστών της τελούσας υπό έκτακτη διαχείριση επιχειρήσεως μπορεί να πραγματοποιηθεί στο τέλος της περιόδου έκτακτης διαχειρίσεως με την εκκαθάριση του ενεργητικού της εταιρίας ή με τη διανομή των νέων κερδών της. Επιπλέον, κατά τα άρθρα 111 και 212 του νόμου περί πτωχεύσεως, οι δαπάνες από την έκτακτη διαχείριση και τη συνέχιση της εκμεταλλεύσεως της επιχείσεως, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών χρεών, καλύπτονται από το προϊόν της εκκαθάρισεως της εταιρικής περιουσίας, με προνομακή ικανοποίησή τους σε σχέση με τις απαιτήσεις που υφίσταντο ήδη κατά την ημερομηνία κινήσεως της διαδικασίας έκτακτης διαχειρίσεως.
- 18 Η διαδικασία της έκτακτης διαχειρίσεως περατώνεται με πτωχευτικό συμβιβασμό, με πλήρη διανομή του ενεργητικού, με ολική απόσβεση των απαιτήσεων ή ανεπάρκεια του ενεργητικού ή, εφόσον η επιχείρηση έχει ανακτήσει την ικανότητα εκπληρώσεως των υποχρεώσεών της, με την αποκατάσταση της οικονομικής ισορροπίας.
- 19 Επιβάλλεται εξάλλου η διευκρίνιση ότι, με το έγγραφο E 13/92 (ΕΕ 1994, C 395, σ. 4), το οποίο απεστάλη στην Ιταλική Κυβέρνηση δυνάμει του άρθρου 93, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 88, παράγραφος 1, ΕΚ), η Επιτροπή διευκρίνισε ότι ο νόμος 95/79 ενέπιπτε, κατά την άποψή της, υπό διάφορες εστίψεις, στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 92 επ. της Συνθήκης και ζήτησε να της κοινοποιηθούν προηγουμένως όλες οι περιπτώσεις εφαρμογής του νόμου, προκειμένου να εξεταστούν στο πλαίσιο της κανονιστικής ρυθμίσεως που εφαρμόζεται επί των ενσχύσεων προς τις προβληματικές επιχειρήσεις.
- 20 Επειδή οι ιταλικές αρχές απάντησαν ότι δεν ήθελαν να προβαίνουν σε προηγούμενη κοινοποίηση παρά μόνο στις περιπτώσεις παροχής εγγυήσεως εκ μέρους του Δημοσίου, όπως προβλέπει το άρθρο 2 bis του νόμου 95/79, η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει την προβλεπόμενη από το άρθρο 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης διαδικασία. Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, η εν λόγω διαδικασία δεν κατέληξε μέχρι σήμερα σε οριστική απόφαση της Επιτροπής.

21 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το αιτούν δικαστήριο, διερωτώμενο επί του συμβιβαστού του νόμου 95/79 προς το άρθρο 92 της Συνθήκης, αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

« 1) Ερωτάται αν ο εθνικός δικαστής νομιμοποιείται να ζητήσει από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων να αποφανθεί επί του συμβιβαστού διατάξεως της νομοθεσίας κράτους μέλους προς τις επιταγές του άρθρου 92 της Συνθήκης (ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη).

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, ερωτάται αν με τον νόμο [95], της 3ης Απριλίου 1979, περί υπαγωγής των προβληματικών μεγάλων επιχειρήσεων στο καθεστώς της έκτακτης διαχειρίσεως — ειδικά δε με τις ευεργετικές διατάξεις που αναφέρονται στο σκεπτικό και που περιλαμβάνει ο ίδιος νόμος — το Ιταλικό Δημόσιο μπορεί να θεωρηθεί ότι χορήγησε σε ορισμένες επιχειρήσεις (ήτοι στις μεγάλες επιχειρήσεις), όπως προβλέπει η ανωτέρω ρύθμιση, ενισχύσεις αντίθετες προς το άρθρο 92 της Συνθήκης.»

Επί του παραδεκτού της προδικαστικής παραπομπής

22 Η Riaggio υποστηρίζει ότι η προδικαστική παραπομπή είναι απαράδεκτη διότι, αφενός, η διάταξη περί παραπομπής δεν προσδιορίζει επαρκώς και σαφώς το κανονιστικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η αιτούμενη ερμηνεία και, αφετέρου, τα υποβληθέντα ερωτήματα είναι αλυσιτελή για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης, δεδομένου ότι η αγωγή της περί διαρρήξεως δικαιοπραξιών θεμελιώνεται σε συγγήεις διατάξεις αφορώσες πτωχεύσεις και προβλέπουσες τη δυνατότητα ακυρώσεως των πληρωμών που διενεργήθηκαν κατά τη διάρκεια των δύο ετών που προηγήθηκαν της κηρύξεως της αφερεγγυότητας.

23 Προς τούτο, μολονότι αληθεύει ότι η διάταξη περί παραπομπής διεξέρχεται εν συντομία το νομικό πλαίσιο στο οποίο στηρίζεται το προδικαστικό ερώτημα, το

γεγονός, πάντως, αυτό δεν είναι ικανό εν προκειμένω να επιφέρει το απαράδεκτό του. Πράγματι, όπως διατυπώνεται, η αίτηση είναι επαρκής εφόσον επιτρέπει τη σαφή κατανόηση των υποβληθέντων ερωτημάτων.

- 24 Εξάλλου, πρέπει να υπομνησθεί ότι απόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο που έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της μέλλουσας να εκδοθεί δικαστικής αποφάσεως να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιομορφίες της υποθέσεως, τόσο την αναγκαιότητα μιας προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της δικής του αποφάσεως όσο και το λυσιτελές των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο (βλ., ιδίως, απόφαση της 1ης Δεκεμβρίου 1998 στην υπόθεση C-200/97, Ecotrade, Συλλογή 1998, σ. I-7907, σκέψη 25).
- 25 Άλλωστε, αρκεί η διαπίστωση ότι, στα πλαίσια της παρούσας υποθέσεως, το ερώτημα αν καθεστώς όπως το καθιερωθέν με τον νόμο 95/79 πρέπει να χαρακτηριστεί ως νέα ή ως υφισταμένη ενίσχυση, ερώτημα που πρόκειται να εξετάσει αυτεπαγγέλτως κατωτέρω το Δικαστήριο, στο πλαίσιο της στενής συνεργασίας που πρέπει να εγκαθιδρύει με τα εθνικά δικαστήρια, δεν είναι άνευ επιπτώσεων για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης, λαμβάνοντας υπόψη τις συνέπειες που ενδέχεται να κληθεί να συναγάγει το αιτούν δικαστήριο, υπό το φως των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης, από την έλλειψη προηγούμενης κοινοποιήσεως στην Επιτροπή του αμφισβητούμενου ενδεχομένου καθεστώτος ενισχύσεως.
- 26 Επιπλέον, ουδέν στοιχείο επιτρέπει να συναχθεί απερίφραστα το συμπέρασμα ότι, αν η Piaggio είχε υπαχθεί εξ ολοκλήρου στη συνήθη διαδικασία της πτωχεύσεως, η κατάσταση της Dornier θα ήταν πανομοιότυπη από πάσης απόψεως, ειδικότερα, όσον αφορά τις πιθανότητές της να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις της, τουλάχιστον μερικώς, παρά το γεγονός ότι η δυνατότητα ακυρώσεως των πληρωμών που διενεργήθηκαν κατά τη διάρκεια της κρίσιμης περιόδου που προηγήθηκε της κηρύξεως της αφερεγγυότητας προβλέπεται και στο πλαίσιο της συνήθους διαδικασίας πτωχεύσεως. Το ζήτημα αυτό απόκειται στην εκτίμηση του εθνικού δικαστηρίου.
- 27 Επομένως, επιβάλλεται να δοθεί απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα.

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

- 28 Με το πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν έχει την ευχέρεια να ζητήσει από το Δικαστήριο να αποφανθεί ευθέως επί του συμβιβαστού ενός εθνικού μέτρου προς το άρθρο 92 της Συνθήκης.
- 29 Επιβάλλεται πρωτίστως να υπομνηστεί ότι, στα πλαίσια της κινουμένης δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης διαδικασίας, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να ερμηνεύει το εθνικό δίκαιο ή να αποφαινεται επί του συμβιβαστού ενός εθνικού μέτρου προς το κοινοτικό δίκαιο (βλ., ιδίως, απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 1993 στην υπόθεση C-188/91, Deutsche Shell, Συλλογή 1993, σ. I-363, σκέψη 27).
- 30 Ειδικότερα, στα πλαίσια του ελέγχου της εκ μέρους των κρατών μελών τηρήσεως των υποχρεώσεων που αυτά φέρουν από τα άρθρα 92 και 93 της Συνθήκης, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι συμπληρωματικοί και διακεκομμένοι ρόλοι των εθνικών δικαστηρίων και της Επιτροπής, σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Ιουλίου 1996 στην υπόθεση C-39/94, SFEI κ.λπ. (Συλλογή 1996, σ. I-3547, σκέψεις 41 επ.).
- 31 Ενώ η εκτίμηση του συμβιβαστού μέτρων ενισχύσεως προς την κοινή αγορά εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Επιτροπής, η οποία ενεργεί υπό τον έλεγχο του Δικαστηρίου, τα εθνικά δικαστήρια μεριμνούν για τόν σεβασμό των δικαιωμάτων των πολιτών σε περίπτωση παραβιάσεως της υποχρεώσεως προηγούμενης κοινοποίησης των κρατικών ενισχύσεων στην Επιτροπή, όπως προβλέπει το άρθρο 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης.
- 32 Συναφώς, για να είναι σε θέση να κρίνει αν κρατικό μέτρο που ελήφθη χωρίς να τηρηθεί η προβλεπόμενη στο άρθρο 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης διαδικασία προκαταρκτικού ελέγχου έπρεπε ή όχι να υποβληθεί στη διαδικασία αυτή, το εθνικό δικαστήριο ενδέχεται να αχθεί να ερμηνεύσει την κατά το άρθρο 92 της Συνθήκης έννοια της ενισχύσεως. Αν διατηρεί, όπως προκύπτει στην προκειμένη περίπτωση από τη διάταξη περί παραπομπής, αμφιβολίες σχετικά με τον χαρακτηρισμό του επιδικίου μέτρου ως κρατικής ενισχύσεως, έχει τη δυνατότητα να ζητήσει από την Επιτροπή διευκρινίσεις επί του σημείου αυτού ή, σύμφωνα με το άρθρο 177, δεύτερο

και τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης, μπορεί ή οφείλει να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 92 της Συνθήκης (προαναφερθείσα απόφαση SFEI κ.λπ., σκέψεις 49 έως 51).

- 33 Προς τούτο, για να δοθεί λυσιτελής απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, πρέπει να εξεταστεί το ερώτημα αν ένα καθεστώς, όπως είναι το καθιερωθέν με τον νόμο 95/79, το οποίο παρεκκλίνει από τους κανόνες του κοινού δικαίου περί πτωχεύσεως, πρέπει να χαρακτηριστεί ως κρατική ενίσχυση, κατά την έννοια του άρθρου 92 της Συνθήκης, οπότε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης, θα έπρεπε να είχε κοινοποιηθεί στην Επιτροπή προτού τεθεί σε εφαρμογή.

Επί του χαρακτηρισμού ως ενισχύσεως

- 34 Όπως έχει ήδη αποφανθεί το Δικαστήριο, η έννοια της ενισχύσεως είναι ευρύτερη από την έννοια της επιδοτήσεως, διότι δεν περιλαμβάνει μόνο τις θετικές παροχές, όπως είναι οι επιδοτήσεις, αλλά και τις παρεμβάσεις εκείνες οι οποίες, ανεξαρτήτως μορφής, ελαφρύνουν τις επιβαρύνσεις που βαρύνουν κανονικώς τον προϋπολογισμό μιας επιχειρήσεως και οι οποίες, κατά συνέπεια, χωρίς να είναι επιδοτήσεις υπό στενή έννοια, είναι της ίδιας φύσεως και συνεπάγονται πανομοιότυπα αποτελέσματα (βλ. απόφαση της 15ης Μαρτίου 1994 στην υπόθεση C-387/92, Banco Exterior de España, Συλλογή 1994, σ. I-877, σκέψη 13, και προαναφερθείσα απόφαση Ecotrade, σκέψη 34).
- 35 Ο όρος «ενίσχυση», κατά την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης, καλύπτει κατ' ανάγκη τα πλεονεκτήματα που παρέχονται άμεσα ή έμμεσα με κρατικούς πόρους ή αποτελούν πρόσθετη επιβάρυνση για το Δημόσιο ή για τους οργανισμούς που έχουν ορισθεί ή συσταθεί προς τον σκοπό αυτό (βλ. ιδίως απόφαση της 7ης Μαΐου 1998 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-52/97 έως C-54/97, Viscido κ.λπ., Συλλογή 1998, σ. I-2629, σκέψη 13).
- 36 Όπως έκρινε το Δικαστήριο με την προαναφερθείσα απόφαση Ecotrade σε σχέση με το άρθρο 4, στοιχείο γ', ΕΚΑΧ, ορισμένα από τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του εγκαθιδρυθέντος με τον νόμο 95/79 καθεστώτος, ειδικότερα ενόψει των πραγμα-

τικών περιστατικών της υπό κρίση υποθέσεως της κυρίας δίκης, θα επέτρεπαν, εφόσον η σημασία που τους αποδίδεται επιβεβαιωνόταν στη συνέχεια από το αιτούν δικαστήριο, να οδηγήσουν στο συμπέρασμα ότι υφίσταται ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

- 37 Κατ' αρχάς, όπως προκύπτει από τη δικογραφία, ο νόμος 95/79 εφαρμόζεται επιλεκτικά υπέρ των προβληματικών μεγάλων βιομηχανικών επιχειρήσεων που έχουν υπερβολικά μεγάλα χρέη έναντι ορισμένων κατηγοριών δανειστών, κατά το πλείστον δημοσίων φορέων. Όπως τόνισε το Δικαστήριο στη σκέψη 38 της προαναφερθείσας αποφάσεως *Ecotrade*, είναι μάλιστα πιθανότατο το Δημόσιο ή οι δημόσιοι οργανισμοί να αποτελούν τους κυριότερους δανειστές της οικείας επιχειρήσεως.
- 38 Πρέπει επίσης να τονιστεί ότι οι αποφάσεις του Υπουργού Βιομηχανίας περί υπαγωγής της προβληματικής επιχειρήσεως σε έκτακτη διαχείριση και περί χορηγήσεως αδειάς συνεχίσεως της λειτουργίας της, ακόμη και αν υποτεθεί ότι εκδίδονται κατόπιν σταθμίσεως κατά το δυνατόν των συμφερόντων των δανειστών και κυρίως των πιθανοτήτων αυξήσεως του ενεργητικού της επιχειρήσεως, επηρεάζονται επίσης, όπως διαπίστωσε το Δικαστήριο στη σκέψη 39 της προαναφερθείσας αποφάσεως *Ecotrade*, και όπως επιβεβαίωσε το αιτούν δικαστήριο, από την επιδίωξη διατηρήσεως των οικονομικών δραστηριοτήτων της επιχειρήσεως για λόγους αναγομένους στην εθνική βιομηχανική πολιτική.
- 39 Υπό τις συνθήκες αυτές, αν ληφθούν υπόψη η κατηγορία των επιχειρήσεων που καλύπτονται από την επίμαχη νομοθεσία και η έκταση της εξουσίας εκτιμήσεως που απολαύει ο Υπουργός, ειδικότερα οσάκις επιτρέπει στην αφερέγγυα επιχείρηση να συνεχίσει, υπό έκτακτη διαχείριση, τη λειτουργία της, η επίδικη κανονιστική ρύθμιση έχει ειδικό χαρακτήρα, άρα πληροί μία από τις προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν για τη στοιχειοθέτηση κρατικής ενισχύσεως (βλ., συναφώς, απόφαση της 26ης Σεπτεμβρίου 1996 στην υπόθεση C-241/94, Γαλλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. I-4551, σκέψεις 23 και 24).
- 40 Ακολούθως, ανεξαρτήτως του σκοπού που επιδιώκει ο εθνικός νομοθέτης, η επίδικη νομοθεσία περιάγει προφανώς τις επιχειρήσεις στις οποίες εφαρμόζεται σε πλεονεκτικότερη θέση από εκείνη των άλλων επιχειρήσεων, καθόσον τους επιτρέπει να

συνεχίσουν τις οικονομικές δραστηριότητές τους υπό συνθήκες υπό τις οποίες η δυνατότητα αυτή θα αποκλειόταν αν εφαρμόζονταν οι κοινοί κανόνες περί πτωχεύσεως, οι οποίοι ανάγουν σε αποφασιστικής σημασίας κριτήριο την προστασία των συμφερόντων των δανειστών. Αν ληφθεί υπόψη η προνομιακή κατάταξη των απαιτήσεων που συναρτώνται προς τη συνέχιση των οικονομικών δραστηριοτήτων, η άδεια συνέχισης των δραστηριοτήτων αυτών υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες θα μπορούσε να σημαίνει πρόσθετη επιβάρυνση των δημοσίων αρχών, εφόσον αποδεικνυόταν πράγματι ότι μεταξύ των κυριότερων δανειστών της προβληματικής επιχειρήσεως καταλέγονται το Δημόσιο ή δημόσιοι οργανισμοί, αφού μάλιστα είναι δεδομένο ότι η επιχείρηση αυτή οφείλει σημαντικά ποσά.

- 41 Εξάλλου, πέραν της παροχής εγγυήσεως εκ μέρους του Δημοσίου, κατά το άρθρο 2 bis του νόμου 95/79, της οποίας η προηγούμενη κοινοποίηση στην Επιτροπή έγινε δεκτή από τις ιταλικές αρχές, η υπαγωγή της επιχειρήσεως σε έκτακτη διαχείριση έχει ως αποτέλεσμα ότι η απαγόρευση και η αναστολή των ατομικών αναγκαστικών εκτελέσεων επεκτείνονται για να περιλάβουν τις φορολογικές οφειλές και τις χρηματικές ποινές, τους τόκους και τα οφειλόμενα σε περίπτωση καθυστέρησεως καταβολής του φόρου εταιριών πρόστιμα, την απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής των προστίμων και χρηματικών ποινών που οφείλονται σε περίπτωση μη καταβολής των ασφαλιστικών παροχών, καθώς και την εφαρμογή προτιμησιακού συντελεστή σε περίπτωση ολικής ή μερικής μεταβιβάσεως της επιχειρήσεως, για την οποία επιβάλλεται κατ' αποκοπή τέλος καταχωρίσεως ενός εκατομμυρίου LIT, ενώ το σύνηθες τέλος καταχωρίσεως ανέρχεται στο 3 % της αξίας των μεταβιβαζομένων αγαθών.

- 42 Παρόμοια πλεονεκτήματα, αναγνωριζόμενα από τον εθνικό νομοθέτη, θα μπορούσαν επίσης να έχουν ως συνέπεια την πρόσθετη επιβάρυνση των δημοσίων αρχών, υπό μορφή κρατικής εγγυήσεως, αφέσεως χρέους εκ μέρους του Δημοσίου, απαλλαγής από την υποχρέωση καταβολής προστίμων ή άλλων χρηματικών ποινών ή υπό μορφή μειωμένου φορολογικού συντελεστή. Το αντίθετο θα συνέβαινε μόνον αν αποδεικνυόταν ότι η υπαγωγή της επιχειρήσεως στο καθεστώς έκτακτης διαχείρισεως και η συνέχιση των οικονομικών δραστηριοτήτων της δεν συνεπήχθησαν στην πραγματικότητα ή δεν θα έπρεπε να συνεπάγονται πρόσθετη επιβάρυνση για το Δημόσιο σε σχέση με τις συνέπειες που θα απέρθεαν από την εφαρμογή των κοινών διατάξεων περί πτωχεύσεως. Εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να ελέγξει τα στοιχεία αυτά, αφού προηγουμένως ζητήσει, αν απαιτηθεί, διευκρινίσεις από την Επιτροπή.

43 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, επιβάλλεται να συναχθεί ότι η υπαγωγή επιχειρήσεως σε καθεστώς όπως είναι το εγκαθιδρυθέν με τον νόμο 95/79, το οποίο παρεκκλίνει από τους κανόνες του κοινού δικαίου περί πτωχεύσεως, πρέπει να θεωρηθεί ως οδηγούσα στη χορήγηση κρατικής ενισχύσεως, κατά την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης, οσάκις αποδεικνύεται ότι η εν λόγω επιχείρηση

- έλαβε την άδεια να συνεχίσει τις οικονομικές δραστηριότητές της υπό περιστάσεις υπό τις οποίες θα αποκλειόταν η δυνατότητα αυτή αν εφαρμόζονταν οι κανόνες του κοινού δικαίου περί πτωχεύσεως, ή
- επωφελήθηκε ενός ή περισσότερων πλεονεκτημάτων, όπως είναι η εγγύηση του Δημοσίου, ο μειωμένος φορολογικός συντελεστής, η απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής προστίμων και άλλων χρηματικών ποινών ή η ολική ή μερική άφεση χρέους εκ μέρους του Δημοσίου, την παροχή των οποίων δεν θα μπορούσε να αξιώσει καμία άλλη αφερέγγυα επιχείρηση κατ' εφαρμογή των κανόνων του κοινού δικαίου περί πτωχεύσεως.

Επί των συνεπειών από τη μη προηγούμενη κοινοποίηση

44 Η Συνθήκη προέβλεψε και ρύθμισε, με το άρθρο 93 της Συνθήκης, τη διαρκή εξέταση και τον έλεγχο των ενισχύσεων εκ μέρους της Επιτροπής. Για τις νέες ενισχύσεις που τα κράτη μέλη προτίθενται να θεσπίσουν, καθιερώνεται προκαταρκτική διαδικασία, η μη τήρηση της οποίας σημαίνει ότι ουδεμία ενίσχυση δύναται να θεωρηθεί ως νομοτύπως καθιερωθείσα. Δυνάμει του άρθρου 93, παράγραφος 3, πρώτη περίοδος, της Συνθήκης, τα σχέδια που αποβλέπουν στη θέσπιση ή τροποποίηση των ενισχύσεων πρέπει να κοινοποιούνται στην Επιτροπή πριν από την υλοποίησή τους.

45 Πάντως, η Επιτροπή χαρακτήρισε το καθεστώς του νόμου 95/79 ως «υφισταμένη κρατική ενίσχυση», αναγνωρίζοντας, πάντως, ότι ο νόμος αυτός, μολονότι ψηφίστηκε με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης, δεν της κοινοποιήθηκε, σύμφωνα με

τις διατάξεις του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης. Η στάση της θεμελιώνεται σε λόγους σκοπιμότητας, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται, ιδίως, οι παρατεινόμενες επί σειρά δεκαετησάδων ετών αμφιβολίες της ως προς τον χαρακτηρισμό κρατικής ενισχύσεως που θα μπορούσε να αποδοθεί στον νόμο 95/79, η εμπιστοσύνη των υπαγομένων στο καθεστώς αυτό επιχειρηματιών, η σπάνια εφαρμογή του και η πρακτική αδυναμία να επιτευχθεί η επιστροφή των ενδεχομένων επιστρεπτέων ποσών.

46 Η θέση αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

47 Πράγματι, η απάντηση στο ερώτημα αν συγκεκριμένη ενίσχυση είναι νέα και αν η καθιέρωσή της απαιτεί, συνακόλουθα, την κίνηση της διαδικασίας περί προηγούμενης εξετάσεως, όπως προβλέπει το άρθρο 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης, δεν μπορεί να εξαρτάται από την υποκειμενική εκτίμηση της Επιτροπής.

48 Όπως έκρινε ήδη το Δικαστήριο με την απόφαση της 9ης Αυγούστου 1994 στην υπόθεση C-44/93, *Namur-Les assurances du crédit* (Συλλογή 1994, σ. I-3829, σκέψη 13), όπως προκύπτει τόσο από το περιεχόμενο όσο και από τον σκοπό των διατάξεων του άρθρου 93, πρέπει να θεωρηθούν ως υφιστάμενες, κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, όσες ενισχύσεις υφίσταντο πριν από την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος της Συνθήκης και όσες τέθηκαν νομοτύπως σε εφαρμογή υπό τις προβλεπόμενες στο άρθρο 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης προϋποθέσεις, περιλαμβανομένων εκείνων που προέκυψαν από την εκ μέρους του Δικαστηρίου ερμηνεία του άρθρου αυτού με την απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 1973 στην υπόθεση 120/73, *Lorenz* (Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 815, σκέψεις 4 έως 6), ενώ πρέπει να θεωρηθούν ως νέες ενισχύσεις, για τις οποίες υφίσταται η προβλεπόμενη από την τελευταία αυτή διάταξη υποχρέωση κοινοποιήσεως, τα αποσκοπούντα στη θέσπιση ή τροποποίηση ενισχύσεων μέτρα, με τη διευκρίνιση ότι οι τροποποιήσεις μπορούν να αφορούν είτε υφιστάμενες ενισχύσεις είτε αρχικά σχέδια κοινοποιηθέντα στην Επιτροπή.

49 Επομένως, εφόσον αποδεικνύεται ότι καθεστώς, όπως είναι το καθιερωθέν με τον νόμο 95/79, δύναται αφεαυτού να είναι γενεσιουργό της χορηγήσεως κρατικών ενισχύσεων, κατά την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης, το εν λόγω καθεστώς δεν μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή εφόσον δεν έχει κοινοποιηθεί στην Επιτροπή και, σε περίπτωση κοινοποιήσεως, πριν από την έκδοση αποφάσεως της Επιτροπής περί αναγνώρισεως της συμβατότητας του σχεδίου ενισχύσεως με την

κοινή αγορά ή, εφόσον η Επιτροπή δεν λαμβάνει απόφαση εντός προθεσμίας δύο μηνών από την κοινοποίηση, πριν από τη λήξη της εν λόγω προθεσμίας (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Lorenz, σκέψη 4).

50 Επομένως, επί του πρώτου ερωτήματος προσήκει η ακόλουθη απάντηση:

Στο πλαίσιο διαδικασίας βάσει του άρθρου 177 της Συνθήκης, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να ερμηνεύει το εθνικό δίκαιο ή να αποφαινεται επί του συμβιβαστού ενός εθνικού μέτρου προς το άρθρο 92 της Συνθήκης. Πάντως, οσάκις εθνικό δικαστήριο επιλαμβάνεται αιτήματος το οποίο έγκειται στη συναγωγή των συνεπειών από την παράβαση του άρθρου 93, παράγραφος 3, τελευταία περίοδος, της Συνθήκης, μπορεί να ζητήσει διευκρινίσεις από την Επιτροπή ή μπορεί ή οφείλει, σύμφωνα προς το άρθρο 177, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης, να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 92 της Συνθήκης, προκειμένου να προδιοριστεί αν τα επίδικα εθνικά μέτρα συνιστούν κρατικές ενισχύσεις οι οποίες θα έπρεπε να κοινοποιηθούν στην Επιτροπή.

Η υπαγωγή επιχειρήσεως σε καθεστώς, όπως είναι το εγκαθιδρυθέν με τον νόμο 95/79, το οποίο παρεκκλίνει από τους κανόνες του κοινού δικαίου περί πτωχεύσεως, πρέπει να θεωρηθεί ως οδηγούσα στη χορήγηση κρατικής ενισχύσεως, κατά την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης, οσάκις αποδεικνύεται ότι η εν λόγω επιχείρηση

- έλαβε την άδεια να συνεχίσει τις οικονομικές δραστηριότητές της υπό περιστάσεις υπό τις οποίες θα αποκλειόταν η δυνατότητα αυτή αν εφαρμόζονταν οι κανόνες του κοινού δικαίου περί πτωχεύσεως, ή
- επωφελήθηκε ενός ή περισσότερων πλεονεκτημάτων, όπως είναι η εγγύηση του Δημοσίου, ο μειωμένος φορολογικός συντελεστής, η απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής προστίμων και άλλων χρηματικών ποινών ή η ολική ή μερική άφεση χρέους εκ μέρους του Δημοσίου, την παροχή των οποίων δεν θα μπο-

ρούσε να αξιώσει καμία άλλη αφερέγγυα επιχείρηση κατ' εφαρμογή των κανόνων του κοινού δικαίου περί πτωχεύσεως.

Εφόσον αποδεικνύεται ότι καθεστώς, όπως είναι το καθιερωθέν με τον νόμο 95/79, δύναται αφεαυτού να είναι γενεσιουργό της χορηγήσεως κρατικών ενισχύσεων, κατά την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης, το εν λόγω καθεστώς δεν μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή εφόσον δεν έχει κοινοποιηθεί στην Επιτροπή και, σε περίπτωση κοινοποίησης, πριν από την έκδοση αποφάσεως της Επιτροπής περί αναγνώρισεως της συμβατότητας του σχεδίου ενισχύσεως με την κοινή αγορά ή, εφόσον η Επιτροπή δεν λαμβάνει απόφαση εντός προθεσμίας δύο μηνών από την κοινοποίηση, πριν από τη λήξη της εν λόγω προθεσμίας.

Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

- 51 Λαμβάνοντας υπόψη την απάντηση επί του πρώτου ερωτήματος, παρέλκει η απάντηση επί του δευτέρου ερωτήματος.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 52 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Ιταλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, οι οποίες κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κυρίας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκλυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 29ης Ιουλίου 1997 το Tribunale di Genova, αποφαινεται:

- 1) Στο πλαίσιο διαδικασίας βάσει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να ερμηνεύει το εθνικό δίκαιο ή να αποφαινεται επί του συμβιβαστού ενός εθνικού μέτρου προς το άρθρο 92 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποίησης, άρθρο 87 ΕΚ). Πάντως, οσάκις εθνικό δικαστήριο επιλαμβάνεται αιτήματος το οποίο έγκειται στη συναγωγή των συνεπειών από την παράβαση του άρθρου 93, παράγραφος 3, τελευταία περίοδος, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 88, παράγραφος 3, τελευταία περίοδος, ΕΚ), μπορεί να ζητήσει διευκρινίσεις από την Επιτροπή ή μπορεί ή οφείλει, σύμφωνα προς το άρθρο 177, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης, να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 92 της Συνθήκης, προκειμένου να προδιοριστεί αν τα επίδικα εθνικά μέτρα συνιστούν κρατικές ενισχύσεις οι οποίες θα έπρεπε να κοινοποιηθούν στην Επιτροπή.
- 2) Η υπαγωγή επιχειρήσεως σε καθεστώς, όπως είναι το εγκαθιδρυθέν με τον ιταλικό νόμο 95/79, της 3ης Απριλίου 1979, το οποίο παρεκκλίνει από τους κανόνες του κοινού δικαίου περί πτωχεύσεως, πρέπει να θεωρηθεί ως οδηγούσα στη χορήγηση κρατικής ενισχύσεως, κατά την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης, οσάκις αποδεικνύεται ότι η εν λόγω επιχείρηση

— έλαβε την άδεια να συνεχίσει τις οικονομικές δραστηριότητές της υπό περιστάσεις υπό τις οποίες θα αποκλειόταν η δυνατότητα αυτή αν εφαρμόζονταν οι κανόνες του κοινού δικαίου περί πτωχεύσεως, ή

— επωφελήθηκε ενός ή περισσότερων πλεονεκτημάτων, όπως είναι η εγγύηση του Δημοσίου, ο μειωμένος φορολογικός συντελεστής, η απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής προστίμων και άλλων χρηματικών ποινών ή η ολική ή μερική άφεση χρέους εκ μέρους του Δημοσίου, την παροχή των οποίων δεν θα μπορούσε να αξιώσει καμία άλλη αφερέγγυα επιχείρηση κατ' εφαρμογή των κανόνων του κοινού δικαίου περί πτωχεύσεως.

- 3) Εφόσον αποδεικνύεται ότι καθεστώς, όπως είναι το καθιερωθέν με τον νόμο 95/79, δύναται αφεαυτού να είναι γενεσιουργό της χορηγήσεως κρατικών ενισχύσεων, κατά την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης, το εν λόγω καθεστώς δεν μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή εφόσον δεν έχει κοινοποιηθεί στην Επιτροπή και, σε περίπτωση κοινοποίησης, πριν από την έκδοση απόφασης της Επιτροπής περί αναγνώρισεως της συμβατότητας του σχεδίου ενισχύσεως με την κοινή αγορά ή, εφόσον η Επιτροπή δεν λαμβάνει απόφαση εντός προθεσμίας δύο μηνών από την κοινοποίηση, πριν από τη λήξη της εν λόγω προθεσμίας.

Puissochet

Jann

Gulmann

Edward

Wathelet

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 17 Ιουνίου 1999.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

R. Grass

J.-P. Puissochet